Pedagogisch beleidsplan (4-12 jaar) van SKZ

Inhoud

1. Inleiding 3
2. De pedagogische visie en doelstelling van SKZ 4
3. De pedagogische doelen nader uitgewerkt 5

   a. Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid 5
   B. Het bevorderen van persoonlijke competenties 9
   C. Het bevorderen van sociale competenties 12
   D. Het overdragen van waarden en normen 13

4. Samenwerking met ouders, school en andere betrokkenen 14
5. Borging van beleid en aandacht voor kwaliteit 16

Om de leesbaarheid te bevorderen bedoelen we overal waar we voor pedagogisch medewerker zij en haar schrijven, ook hij, hem en zijn. En overal waar we schrijven over ouder(s), bedoelen we ouder(s) en verzorger(s).

1. Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan 4-12 jaar van Stichting Kinderopvang Zoeterwoude (SKZ). Het is geschreven in samenwerking met de pedagogisch medewerkers, de clustermanagers, de directie, de RvT en de oudercommissie van SKZ. Het plan wordt regelmatig onderworpen aan evaluatie en toetsing met de pedagogisch medewerkers en de oudercommissie, en wordt dan zo nodig bijgesteld.

SKZ draagt mede verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van kinderen die door hun ouders aan haar zorg worden toevertrouwd. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen, moeten wij werken vanuit een onderbouwde visie op de ontwikkeling van kinderen en de rol daarin van alle medewerkers van de Buitenschools Opvang (BSO).

Het pedagogisch beleidsplan heeft vier functies:

- Het geeft richtlijnen voor het handelen van de pedagogisch medewerkers in de dagelijkse praktijk met kinderen en ouders.
- Het geeft richtlijnen voor controle en evaluatie.
- Het dient als communicatiemiddel naar ouders, medewerkers, kinderen en externe instanties. Er kan een dialoog ontstaan over de inhoud van het beleidsplan.
- Het vormt de basis voor een dynamisch proces van “continu verbeteren van het pedagogisch handelen”.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 is te lezen welke pedagogische doelen wij nastreven en welke interactievaardigheden kenmerkend zijn voor ons handelen. In hoofdstuk 3 worden deze doelen en vaardigheden nader uitgewerkt, waarna we in hoofdstuk 4 uiteenzetten hoe wij samenwerken met ouders, de school en andere belangrijke betrokkenen bij het kind. In hoofdstuk 5 maken we duidelijk hoe we ons beleid borgen en hoe we voortdurende aandacht besteden aan de kwaliteit van onze opvang.

2. De pedagogische visie en doelstelling van SKZ

Onze visie:
Het is belangrijk dat een kind uitgroeit tot een mens die zelf keuzes kan maken, die een eigen mening heeft en die op kan komen voor zichzelf.
Het is belangrijk dat een kind eerlijk is en respect heeft voor zichzelf, anderen en de omgeving waarin hij leeft.

Doelstelling:
Op basis van onze visie streven wij de volgende algemeen pedagogische doelstelling na:
We bieden kinderen de mogelijkheid zich individueel en in groepsverband, in alle aspecten van hun ontwikkeling, te ontplooien, met deskundige begeleiding en ondersteuning, in een warme, veilige omgeving die speciaal voor hen is ingericht.

Om dit doel te bereiken zijn de onderstaande vier pedagogische doelen richtinggevend voor ons handelen, tezamen met het Pedagogisch kader kindercentra 4-12[1] en de zes interactievaardigheden waarvan bewezen is dat zij samenhangen met het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen.

Pedagogische doelen
De vier pedagogische doelen, die afkomstig zijn uit de Wet IKK[2] en opgesteld door prof. dr. Marianne Riksen Walraven, behelzen:
A. het bieden van emotionele en fysieke veiligheid,
B. het bevorderen van persoonlijke competenties,
C. het bevorderen van sociale competenties,
D. de overdracht van waarden en normen,

Interactievaardigheden
De zes interactievaardigheden bestaan uit:
- sensitieve responsiviteit,
- respect voor autonomie,
- structureren en grenzen stellen,
- praten en uitleggen,
- ontwikkelingsstimulering, en
- het begeleiden van interacties.

Deze interactievaardigheden zijn mede door professor Riksen Walraven geïntroduceerd en worden beschreven in de NCKO-kwaliteitsmonitor[3].

[1] Pedagogisch kader kindercentra 4-13, Singer E en Kleerekoper 2009, Utrecht, in opdracht van Bureau Kwaliteit Kinderopvang/Landelijke pedagogenplatform.

[2] Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang van kracht per 1 januari 2018.

[3] Kwaliteitsmonitor van het Nederlands Consortium Onderzoek Kinderopvang verspeid door Bureau Kwaliteit Kinderopvang, 2012 Amsterdam.

3. De pedagogische doelen nader uitgewerkt

A. Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid

Ieder kind moet zich veilig voelen om zich te kunnen ontwikkelen. De pedagogisch medewerker biedt in haar omgang met een kind een hoge mate van veiligheid. In haar relatie met het kind realiseert zij dit door zich te verdiepen in het kind zelf, zijn leefwereld en onwikkelingsfase en sluit daarbij aan. Daarbij doet zij haar uiterste best het kind te begrijpen, serieus te nemen en te ondersteunen.

Interactie
Er zijn twee interactievaardigheden die bij het bieden van emotionele en fysieke veiligheid voor ons centraal staan. Dat zijn sensitieve responsiviteit en structureren en grenzen stellen.

Sensitieve responsiviteit
Hiermee bedoelen we dat de pedagogisch medewerker oog heeft voor de initiatieven en signalen die een kind afgeeft. Bijvoorbeeld wanneer een kind zich niet lekker voelt, behoefte heeft aan contact of een andere vorm van emotionele ondersteuning. Vervolgens probeert ze deze signalen juist te interpreteren en er tijdig en adequaat op te reageren. Dit doet de pedagogisch medewerker door:

- goed te kijken naar het kind en proberen te begrijpen en te verwoorden wat het bedoelt en daar vervolgens met de juiste actie op aan te sluiten;
- de emoties en gevoelens van kinderen te verwoorden;
- te benoemen wat zij doet en ziet of wat zij gaat doen, zodat kinderen weten wat er gebeurt of komen gaat;
- te spreken op een vriendelijke toon en het kind bij de naam te noemen;
- ervoor te zorgen dat er voor elk kind elke dag momenten zijn van exclusief persoonlijk contact;
- aandacht te hebben voor wat kinderen goed doen en daar iets aardigs over te zeggen, zodat zij het idee krijgen “ik ben oké, ik mag er zijn”.

Structureren en grenzen stellen
Hiermee bedoelen we dat kinderen zich veilig voelen als ze weten wat er van hen wordt verwacht. Dit doet de pedagogisch medewerker door:

- een aantal duidelijke regels (met oudere kinderen samen) op te stellen - niet te veel (waardoor het kind geremd wordt in zijn ontwikkeling) en niet te weinig (waardoor het weinig houvast heeft);
- het kind (passend bij zijn leeftijd) uit te leggen waarom de regels en afspraken er zijn;
- gewenst gedrag te benoemen en aandacht te hebben voor en complimenten te geven aan positief gedrag;
- erop toe te zien dat regels en afspraken nageleefd worden en kinderen aan te spreken op hun gedrag als ze de regels vergeten of overtreden en zonodig op te volgen met een consequentie (gewenst gedrag laten oefenen, logische consequentie toepassen, even uit de situatie halen waar het gedrag zich voordoet);
- duidelijk uit te leggen en van tevoren aankondigen wat er gaat gebeuren om de overgang tussen verschillende activiteiten soepel te laten verlopen.

Vaste groepen, vaste gezichten en zorgvuldige wenprocedure
Voor de emotionele veiligheid van het kind streven we naar een vast team op elke groep, zodat er stabiliteit voor kinderen en ouders is. Ook hechten we aan stabiele (stam)groepen, zodat de pedagogisch medewerkers en de kinderen elkaar goed leren kennen en er meer gelegenheid is een hechte relatie met elkaar aan te gaan. Bovendien krijgen de kinderen onderling ook de gelegenheid elkaar te leren kennen, vrienden en vriendinnetjes te maken en op elkaars aanwezigheid te rekenen. SKZ kiest voornamelijk voor horizontale groepen (groepen met kinderen van gelijke leeftijd), omdat we ervan overtuigd zijn dat er dan meer rust en veiligheid in de groep is.

Voor het aantal medewerkers per aantal kinderen houden wij ons aan de door wet opgelegde beroepskracht-kindratio[4]. In een ruimte kunnen meerdere stamgroepen gehuisvest zijn. Hierbij houdt SKZ zich aan de wettelijke toegestane vierkante meter per kind. In de pedagogisch werkplannen is te lezen op welke manier wij dit doen.

Hoewel we proberen wisselingen van pedagogisch medewerkers en groepssamenstelling zo veel mogelijk te voorkomen, kunnen groepen kinderen worden samengevoegd. SKZ houdt zich hierbij aan de wettelijke landelijke regelgeving. Dit kan betekenen dat wanneer twee groepen weinig kinderen hebben, de groepen worden samengevoegd.

Bij SKZ werken we volgens eenduidige regels. Dat betekent dat de pedagogisch medewerkers volgens een basisrooster werken.
Bij vakantie of langdurige zieken nemen wij de volgende stappen om te emotionele veiligheid en stabiliteit van het kind te waarborgen:

- Wij werken met een vaste invalpool
- Wij checken de leidster/kindratio
- Wij checken of collega's willen ruilen/extra willen werken
- Wij werken met vaste uitzendkrachten
- Wij werken met vaste ZZp ers
- Als wij de kwaliteit niet kunnen waarborgen zullen wij de groep sluiten

Beroepskracht-kind ratio (BKR)
Voor het aantal medewerkers[1] per aantal kinderen houden wij ons aan de door wet opgelegde beroepskracht-kindratio (BKR). Wij hanteren hierin de richtlijn van het ministerie. Zie www.1ratio.nl. Dit zorgt ervoor dat er nooit te veel kinderen op een groep zitten en dat er altijd voldoende leiding aanwezig is. Van de BKR mag onder voorwaarden worden afgeweken. SKZ gaat hier als volgt mee om:

- Wij wijken af wanneer de kinderen bij (spel)activiteiten de basisgroep verlaten. Dit gebeurt altijd op basis van de behoefte van de kinderen.
- Wij werken met een ouderportaal. Hierin staan de kinderen vermeld die deze dag komen met de tijden van komst en vertrek. Het kan zijn dat er aan het begin en/of het einde van de dag afgeweken wordt van de BKR. De afweging hierin is dat de kinderen op wisselende tijden gebracht en gehaald worden.
- Tijdens vakanties en studiedagen hebben de pedagogisch medewerkers ieder een uur pauze tussen 12.00 en 15.00 uur. Tijdens de pauzetijd, als er minder medewerkers aanwezig zijn, bieden we een rustigere activiteit aan en laten de kinderen hierin meedenken. Uiteraard is er altijd gelegenheid voor vrij spel.

Andere beroepskrachten
Kinderen ontdekken van nature graag nieuwe dingen. Wij sluiten aan bij deze behoefte, bijvoorbeeld door in vakanties specialisten in te huren om een bijzondere activiteit met hen te doen, zoals bijvoorbeeld skate boarden of graffiti. Ook kunnen wij beroepskrachten uit een ander werkveld met een bepaalde deskundigheid in dienst nemen op de bso. Dit kan bijvoorbeeld zijn: een medewerker met een diploma dat kwalificeert voor een muziekdocent, iemand met een theaterachtergrond of een gymnastiekdocent. Het voordeel van het inzetten van deze medewerkers is dat de kinderen regelmatig en projectmatig activiteiten binnen dit specialisme aangeboden krijgen. Deze medewerker heeft een

[4] De beroepskracht-kindratio is vastgelegd door de Rijksoverheid. Tenminste één pedagogisch medewerker wordt ingezet voor de opvang en verzorging van gelijktijdig ten hoogste:

- 10 kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar.

pedagogische module gevolgd zodat zij gekwalificeerd is voor het werken in de kinderopvang en staat altijd naast een andere gekwalificeerde beroepskracht in de groep.
Op dit moment maakt deze locatie geen gebruik van andersgekwalificeerde beroepskrachten.

Stagiaires
We hebben soms snuffelstagiaires. Zij lopen voor de middelbare school een stage van minder dan 60 uur. Doel van de stage is een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Snuffelstagiaires mogen in verband met hun leeftijd, voor hun eigen bescherming en veiligheid alleen meekijken, meehelpen met bijvoorbeeld fruit schillen met de kinderen en meespelen/ meehelpen met activiteiten. Zij krijgen verder geen verzorgende taken en verantwoordelijkheden en zijn nooit alleen met de kinderen in de groep.

Daarnaast hebben we BOL stagiaires, dit zijn stagiaires die een MBO-opleiding volgen voor pedagogisch medewerker. Deze stagiaires lopen gemiddeld 300 uur stage in een jaar. Zij worden begeleid door een werkbegeleider. De stagiaires staan bij SKZ altijd boven de bezetting. Indien er stagiaires zijn die 300 uur stage lopen dan worden zij vermeld in het bovenstaande rooster.

SKZ biedt ook af en toe een leerwerkplek BBL. Dit betreft stagiaires die een arbeidscontract krijgen van minimaal 20 uur op het KDV of minimaal 16 uur op de BSO, gecombineerd met een stageplaats. De stagiaire gaat 1 dag per week naar school en zij wordt op de leerwerkplek begeleid door een werkbegeleider. Zij wordt aanvankelijk boven de bezetting ingezet. Vervolgens wordt zij volgens een vooraf opgesteld plan, in samenspraak met de school, gefaseerd van boventallig naar eentallig ingeroosterd. In dit plan worden competenties genoemd die de stagiaire per periode behaald moet hebben om voor een bepaald percentage intallig te worden ingeroosterd. Dit plan is opvraagbaar bij de praktijkopleider. Vanaf het moment dat de BBL medewerker intallig ingezet wordt, zorgen wij ervoor dat zij/hij altijd naast een gekwalificeerde medewerker in de groep werkt. Ook zullen we de begeleiding waarborgen door ons te houden aan de afspraken die gelden in ons stagebeleid en ‘instructie stagebegeleiding’. Het proces van de inzet van BBL medewerkers van boventallig naar intallig wordt vastgelegd in een begeleidingsplan.

Hoe wij omgaan met taken en verantwoordelijkheden van BBL en BOL stagiaires verschilt per opleiding (MBO PW 3 of 4), per leerjaar en hangt ook af van de stage-ervaring van de student. Het uitgangspunt is dat de BBL en BOL stagiaires eerst alleen meekijken en de taken vervolgens onder begeleiding uitvoeren, voordat ze deze zelfstandig oppakken. Meer informatie over taken en verwachtingen van stagiaires en hun begeleiders vind je in de documenten: ‘stagebeleid’ en’ instructie stagebegeleiding’. Deze documenten zijn opvraagbaar bij de praktijkopleider.

Vrijwilligers
SKZ werkt af en toe samen met vrijwilligers. Een vrijwilliger kan ons een handje helpen en zodoende zelf bepaalde vaardigheden leren, bijvoorbeeld de Nederlandse taal, en/of zij willen gewoon graag van betekenis zijn. Hij/ zij heeft een VOG en staat ingeschreven in het personenregister. Een vrijwilliger staat altijd boventallig op de groep en mag niet meetellen voor de ratio. Vrijwilligers helpen bij SKZ onder anderen bij de voorbereiding of uitvoering van activiteiten, en licht huishoudelijke taken. Zij doen geen verzorgende taken, en verrichten geen handelingen waar risico’s aan verbonden zijn in het kader van veiligheid en gezondheid. Dit is aan de pedagogisch medewerkers.

Wenperiode
Wanneer een kind nieuw is of overgaat naar een andere groep, wordt er veel aandacht besteed aan het wennen. Hiervoor hebben wij een extern en een intern wenbeleid opgesteld. Dit beleid is te vinden in ons kwaliteitswerkboek, H2.10 onder de naam ‘wenbeleid’ en in het pedagogisch werkplan van iedere locatie.

Bij de overgang van dagopvang naar de BSO worden dezelfde stappen genomen als beschreven in het externe wenbeleid. De kinderen lopen in de wenperiode een of twee keer mee naar hun toekomstige nieuwe school.

Vast en herkenbaar dagritme

Iedere groep kent zijn eigen dag(deel)indeling: samen opgehaald worden (bij de 4 tot 8-jarigen), samen eten en de dag doornemen, spelen. Er worden op een structurele manier activiteiten aangeboden, die regelmatig worden herhaald. Er zijn vaste gewoonten en rituelen die het gevoel van veiligheid en saamhorigheid vergroten.
Aan alle kinderen wordt bij binnenkomst aan tafel uitgelegd welke activiteiten er gedurende een dag of middag worden aangeboden. Wanneer bij speciale gelegenheden of uitjes van het dagritme wordt afgeweken, bespreekt de pedagogisch medewerker wat er gaat gebeuren en wat er van iedereen wordt verwacht. De kinderen zijn vrij om aan bepaalde activiteiten mee te doen. Zo nodig zal de pedagogisch medewerker deelname stimuleren.

Goede sfeer en veilig groepsklimaat

De pedagogisch medewerkers creëren een veilig groepsklimaat, waarin iedereen mag zijn wie hij is en iedereen mee kan doen. Er wordt gelachen, maar niemand wordt uitgelachen of buitengesloten. Medewerkers letten erop dat niemand de baas speelt over een ander en dat er niet wordt gepest.

Mentorschap

Om een goede persoonlijke relatie te bevorderen en het welbevinden en de ontwikkeling van het kind goed te volgen, heeft elk kind zijn eigen mentor. De mentor volgt de ontwikkeling van 'haar' kinderen via een kindvolgsysteem waarbij ze één keer per jaar het Observatieformulier Welbevinden en Ontwikkeling invult en daar vervolgens contact over heeft met de ouders. Het liefst wordt de informatie in een jaarlijks kind/oudergesprek besproken. Eventueel kan de informatie digitaal worden toegestuurd. Ook voor andere zaken is de mentor een vast aanspreekpunt voor ouders, en bij oudere kinderen voor de kinderen zelf.
Vanaf 8 jaar vragen we de kinderen ook zelf, gekoppeld aan de Observatielijst Welbevinden en Ontwikkeling hoe zij zich voelen op de BSO en wat hun wensen zijn om het er nog leuker te maken.

Kindvriendelijke inrichting

De ruimtes zijn kindvriendelijk, veilig en uitdagend ingericht en geven structuur aan de kinderen voor de activiteiten die dagelijks terugkeren. In de binnenruimte zijn speelhoeken zo gecreëerd, dat de pedagogisch medewerkers een goed overzicht houden op de kinderen en er ruimte is voor zowel rustig spel als voor wat drukker spel.
We hechten aan een opgeruimde en schone omgeving, zowel binnen als buiten. Hiervoor hebben we duidelijke afspraken gemaakt in het schoonmaakbeleid van SKZ.
Ook het spelmateriaal is van goede kwaliteit en kan tegen een stootje. De pedagogisch medewerkers creëren rust en ruimte, zodat de kinderen tot spelen komen.

Ziekteprotocol

SKZ heeft een uitgebreid ziekteprotocol. Hierin staat beschreven hoe te handelen wanneer een kind ziek is. Ouders/verzorgers kunnen dit protocol terugvinden op hun persoonlijke ouderportaal en op de website www.kinderopvangzoetewoude.nl.

B. Het bevorderen van persoonlijke competenties

Een pedagogisch medewerker creëert voorwaarden, waardoor ieder kind met plezier nieuwe ervaringen opdoet, vaardigheden leert en interesses of talenten kan ontdekken en breed ontwikkelen.

Om de persoonlijke competenties van kinderen te ontwikkelen stimuleren we bij de pedagogisch medewerkers- naast andere interactievaardigheden – vooral gebruik te maken van de volgende drie interactievaardigheden: ontwikkelingsstimulering, praten en uitleggen en respect voor autonomie.

Ontwikkelingsstimulering
Bij ontwikkelingstimulering vinden we het belangrijk dat de pedagogisch medewerker goed kijkt naar wat het kind kan en wat aansluit bij zijn behoeften en interesses.
De pedagogisch medewerker stimuleert de ontwikkeling niet alleen door het wekken van belangstelling voor nieuwe activiteiten of materialen zoals hieronder bij 'stimuleren van interesses' wordt genoemd, maar ook en door met kinderen te praten over interessante onderwerpen. Ook wijst ze op nieuwe mogelijkheden in bestaande activiteiten of materialen, om het kind zo een stapje vooruit te helpen.
De pedagogisch medewerkers stimuleren de ontwikkeling ook door:

- vragen en problemen voor te leggen, waardoor kinderen worden geprikkeld na te denken en de gelegenheid krijgen zelf met ideeën en oplossingen te komen;
- vaardigheden te stimuleren die belangrijk zijn voor de samenleving van morgen, zoals samenwerken, onderzoekend vermogen en nieuwsgierigheid, communiceren, creatief denken, mediawijsheid. Ook wel de 21e eeuwse vaardigheden[5] genoemd;
- gebruik te maken van kansen die zich voordoen tijdens alledaagse routinemomenten om ongepland aan de ontwikkeling bij te dragen.

Praten en uitleggen
Een grote woordenschat en 'beurt geven en nemen' is belangrijk om je op school en in de wereld te kunnen redden. Onze pedagogisch medewerkers proberen daarom zo veel mogelijk situaties te benutten en kansen te grijpen om in gesprek te gaan met kinderen. Daarbij moedigen zij hen aan om zelf te praten, gaan ze door op wat kinderen zeggen, en stimuleren ze kinderen om met lezen bezig te zijn. Verder stimuleren we medewerkers om veel en uitdagende taal te gebruiken en te variëren in woorden, zodat kinderen de kans krijgen hun woordenschat uit te breiden.

Respect voor autonomie
Respect voor autonomie is respect hebben voor grenzen die kinderen zelf aangeven en respect hebben voor wat kinderen al zelf kunnen. Onze medewerkers vragen zich daarom steeds af of een kind iets alleen kan of echt hulp nodig heeft. Ze laten kinderen zo veel mogelijk zelf proberen en reageren steeds positief op wat zij doen, zodat kinderen zelfvertrouwen krijgen en een positief gevoel over zichzelf. De pedagogisch medewerker respecteert autonomie ook door:

- te benoemen wat ze gaat doen en wat er gaat gebeuren, zodat het kind daarmee rekening kunnen houden;
- geduldig te zijn en kinderen de tijd te geven;
- ideeën of oplossingen van kinderen te waarderen (bijvoorbeeld als ze vragen of ze blaadjes mogen gebruiken om mee te knutselen);
- kinderen dingen op hun eigen manier te laten doen en hen te waarderen om wie zij zijn;
- ruimte te geven zelf oplossingen te vinden en keuzes te maken;
- kinderen niet te dwingen tot deelname aan activiteiten die ze niet prettig of interessant vinden.

Spelen, ontspannen en ontdekken
SKZ wil kinderen een uitdagende plek bieden waar, na schooltijd, van alles te beleven en te ontdekken valt en waar kinderen naar hartelust kunnen spelen (of juist uitrusten). Allereerst omdat spelen en lekker bezig zijn leuk en plezierig is, je er je energie in kwijt kunt en je je emoties ermee

[5] www.kennisnet.nl/artikel/nieuw-model-21e-eeuwse-vaardigheden

kunt verwerken. Ook doen kinderen er veel nieuwe ervaringen mee op. Ze leren zichzelf kennen en ontwikkelen vaardigheden die ze goed kunnen gebruiken in de wereld van vandaag en morgen. Ook krijgen de kinderen door spelen grip op en begrip van de wereld om zich heen en bouwen ongemerkt aan hun verstandelijke (taal en denken), lichamelijke (fijne en grote motoriek), en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Vrije tijd is 'dingen doen die je leuk vindt' of kennismaken met iets wat je interessant vindt. Bij SKZ geldt: 'Niets moet, maar (bijna) alles mag'. We geven kinderen de ruimte om te experimenteren, komen tegemoet aan hun bewegingsdrang. We proberen hun belangstelling te wekken voor nieuwe dingen, zodat ze net over de grens komen van wat ze al beheersen en een nieuwe stap in hun ontwikkeling kunnen maken.

Stimuleren van interesses/talentontwikkeling

SKZ vindt het belangrijk om talentontwikkeling bij kinderen te stimuleren. Een kind groeit en bloeit als het ontdekt waar het goed in is en wat het leuk vindt. Hierbij gaan we ervan uit dat ieder kind uniek is en bepaalde kwaliteiten en interessen heeft. Daarom willen we niet alleen bestaande interessen uitbouwen, maar bieden we kinderen ook de gelegenheid nieuwe talenten en interessen te ontdekken.

Het is de kunst van onze medewerkers om samen met het kind te ontdekken waar zijn voorkeur ligt, om zo te proberen ieder kind vanuit zijn of haar talenten en interesses te inspireren en activiteiten aan te bieden. Maar ook om kinderen interessante en uitdagende ervaringen te laten opdoen en hen door een flexibel aanbod met allerlei activiteiten of benaderingswijzen (desgewenst gekoppeld aan een thema of met vakspecialisten van buiten) kennis te laten maken. Wij richten ons – afgestemd op de schooldag – met name op natuur, techniek, muziek, beeldende expressie, koken, en bewegingsactiviteiten.

Inrichting van de ruimte

Om de verschillende interesses van kinderen te ontwikkelen, zijn in het lokaal/gebouw hoeken/plekken waarin één of meer interesses worden gestimuleerd. Iedere speelwerkplek heeft een eigen karakter, sfeer, inrichting en een eigen reeks van materialen en hulpmiddelen. Kinderen voeren er activiteiten uit, spelen, doen ervaringen op, experimenteren, ontwikkelen zich. Het zijn plekken voor vrij spel en geleid spel. Op elke locatie streven we ernaar zulke speelwerkplekken te realiseren. Soms is de ruimte echter beperkt en zoeken we naar andere mogelijkheden, bijvoorbeeld door een deel van de gang of de hal bij het lokaal te betrekken of door gebruik te maken van de gezamenlijke ruimtes of 'pleinen' van de school waarin de BSO zich bevindt.

Gevarieerd spel en speelgoed

Op elke locatie is er voldoende, uitdagend en gevarieerd speelgoed aanwezig, passend bij de leeftijdscategorie waar de groep zich op richt. Zo zijn er gezelschapsspelen, fantasiemateriaal, puzzels, lotto's, taal- en denkspelen, bouw- en constructiemateriaal, creativiteitsmaterialen, voetbal- en/of tafeltennistafel en voor de oudere kinderen.

Ons speelgoed komt overigens niet alleen uit de winkel. Ook het spelen met water en zand, steentjes of stokjes kan kinderen van alle leeftijden nog mateloos boeien.
Het meeste speelgoed wordt op kindhoogte en overzichtelijk opgeborgen, zodat kinderen zelfstandig de materialen kunnen pakken en weer opruimen.

Uitdagende buitenruimte

We stimuleren buitenspelen. Buiten hebben kinderen pas echt de ruimte. Ze kunnen er rennen, klauteren, spelen, hun krachten meten enzovoort. Afhankelijk van de leeftijd en de locatie is er zoveel mogelijk toezicht van een pedagogisch medewerker. Een 8-jarige kan goed alleen buitenspelen, waarbij bij de 4-jarigen eigenlijk altijd toezicht is. Zij maakt altijd per kind de afweging wat het kan en durft. De pedagogisch medewerker leert kinderen zelfstandigheid, helpt ze bijvoorbeeld niet in bomen te klimmen alvorens eerst te oefenen met klimmen op een speeltoestel. Daarnaast krijgt het kind

duidelijke regels aangeboden. Zo leren kinderen omgaan met risico's, zelfvertrouwen opbouwen en hun eigen grenzen kennen.
Waar mogelijk proberen we geleidelijk op alle locaties de buitenruimtes groen in te richten en natuurbeleving mogelijk te maken.

Kinderen hebben een stem

We nemen kinderen serieus, geven hen ruimte en luisteren naar hun wensen. Om onder andere te kunnen oefenen met democratische waarden, streven we ernaar de kinderen te betrekken bij de activiteiten van de groep. We laten ze binnen onze kaders meedenken, -kiezen en -beslissen over zaken die hen aangaan. Ze denken mee bij het opstellen van een activiteitenprogramma in de vakanties. Voor Sinterklaas worden bij alle locaties de kinderen om inspraak gevraagd bij het uitzoeken van nieuw spelmateriaal.
Naarmate kinderen ouder worden, zijn zij steeds beter in staat om mee te denken en mee te beslissen. Vanaf 8 jaar vragen wij hen schriftelijk aan te geven hoe het met ze gaat en wat hun mening is over de BSO. Wat zij leuk vinden en wat wij kunnen doen om ervoor te zorgen dat de BSO nog leuker wordt. Dit vindt gelijktijdig plaats met het invullen van de Observatielijst Welbevinden en Ontwikkeling, die voor elke kind wordt ingevuld.

C. Het bevorderen van sociale competenties

Een pedagogisch medewerker creëert situaties en begeleidt momenten, zodat ieder kind zijn eigen rol en plaats ontdekt binnen de groep en daardoor kan leren in zijn contacten met anderen kinderen.

De BSO biedt bij uitstek mogelijkheden om kinderen te leren met elkaar om te gaan, voor zichzelf op te komen en sociale vaardigheden te oefenen. Ze kunnen er oefenen met samen spelen, winnen en verliezen, op hun beurt te wachten, rekening houden met elkaar en elkaars grenzen en een ander te helpen. Kinderen doen daarbij positieve maar ook weleens negatieve ervaringen op.
Onze medewerkers zijn erop gespitst positieve interacties tussen kinderen onderling te bevorderen, op te merken en er iets positiefs over te zeggen, bijvoorbeeld in de vorm van een compliment, knipoog of high-five. Bijvoorbeeld wanneer ze opkomen voor een ander of bij onenigheid een compromis zoeken. Wanneer kinderen negatieve interacties met elkaar hebben en ze komen er zelf niet uit, dan begeleidt de medewerker het conflict met het doel ze weer op weg te helpen. Ze bespreekt wat er gebeurde, de gevolgen ervan voor beide partijen, en stimuleert de kinderen samen een oplossing te vinden.
Kinderen die positieve ervaringen opdoen in sociale omgang met kinderen, ontwikkelen zelfvertrouwen, sociale competentie en een groter inlevingsvermogen.

SKZ creëert vaste groepen met een positief groepsklimaat, waardoor de kinderen de kans krijgen om vriendschappen te sluiten. Door samen te eten, feest te vieren, te zingen, te sporten en te dansen, wordt het groepsgevoel hecht en ontstaat er een gevoel van saamhorigheid.

Interactievaardigheid
Om de sociale competenties van de kinderen te stimuleren hechten we ook aan het veelvuldig gebruik maken van de interactievaardigheid ‘het begeleiden en bevorderen van interacties tussen kinderen’.
De pedagogisch medewerker:

- doet af en toe een stapje terug om kinderen van waarde te laten zijn voor elkaar en met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld door kinderen uit te nodigen een ander te troosten of iets uit te leggen;
- beurten te beschermen en beurten door te geven.

Daarnaast staat ‘structureren en grenzen stellen’ centraal. Onder het kopje’ het bevorderen van emotionele- en fysieke veiligheid’ staat beschreven hoe de pedagogisch medewerker dat doet.

D. Overdracht van waarden en normen

De wereld van kinderen wordt groter naarmate ze opgroeien. Om hen te helpen actief deel te nemen aan onze samenleving vinden wij het belangrijk dat kinderen van jongs af aan kennismaken met een aantal algemeen aanvaarde waarden en normen. Daarbij gaat het vaak om wat we met elkaar eigenlijk heel vanzelfsprekend vinden, zoals iemand begroeten als je binnenkomt, een eigen mening hebben, respect hebben voor elkaar en de omgeving om ons heen.

Daarom begeleidt en creëert de pedagogisch medewerker situaties en momenten, zodat iedereen respectvol met elkaar en de omringende wereld leert om te gaan. Dit doet zij door bewust stil te staan bij de omgangsvormen, haar voorbeeldgedrag maar ook door bewust te worden van haar eigen normen (eigen opvoeding) in de professionele werkomgeving.

Respectvolle communicatie

Waarden en normen overdragen betekent dat we op respectvolle wijze met de kinderen en elkaar communiceren.

- We gebruiken geen verkleinwoorden naar kinderen, rare woorden voor dingen waar normale woorden voor bestaan, en spreken de kinderen aan met hun naam (dus niet ‘liefje/schatje’, etc.)
- We praten niet *over* elkaar, maar *met* elkaar.
- We hebben een positieve, respectvolle houding naar iedereen, ongeacht godsdienst, culturele achtergrond of beperking.
- We stigmatiseren niet (‘Pietje doet dit altijd’, etc.) en vergelijken kinderen niet met elkaar.
- We leren kinderen te wachten op elkaar, afspraken na te komen en grenzen te respecteren (‘nee is nee’).
- We waarborgen dat ieder kind veilig is en dat niemand wordt buitengesloten of gepest.
- We luisteren naar elkaar, ook bij afwijkende meningen, en focussen op wat ons bindt in plaats van wat ons scheidt.
- We nemen de mening van kinderen serieus en we betrekken hen naarmate ze ouder worden steeds meer bij het nemen van beslissingen, bijvoorbeeld over de groepsregels, het activiteitenaanbod, de keuze van nieuw spelmateriaal enzovoort.
- We gaan respectvol om met de natuur en alles wat leeft en bloeit en vertonen milieubewust voorbeeldgedrag.

Activiteiten

Hoewel het voorleven en uitdragen van waarden en normen meestal ‘tussen de bedrijven door’ gebeurt, zal de pedagogisch medewerker af en toe bewust kringgesprekken voeren om waarden en normen uit te leggen en de discussie daarover met elkaar aan te gaan.

Interactievaardigheden

De interactievaardigheid die hier vooral van toepassing is, is *´Praten en uitleggen´*. Deze wordt beschreven onder het kopje ‘Het bevorderen van persoonlijke competenties’.

4. Samenwerking met ouders, school en andere betrokkenen

4.1 Samenwerking met ouders

SKZ hecht veel waarde aan een goede samenwerking met ouders en beschouwt zichzelf als partner in de opvoeding. De opvoeding thuis, die verschilt van kind tot kind, is de verantwoordelijkheid van de ouders en is de basis onder het bestaan van kinderen. We willen hier zo goed mogelijk bij aansluiten. Wij willen dat ouders/verzorgers ons vertrouwen en dat ouders en medewerkers op een open manier met elkaar communiceren. Afstemming en overleg tussen de ouders en de pedagogisch medewerker schept voor het kind emotionele veiligheid en vertrouwen. We staan open voor vragen, feedback en kritiek van de ouders. We communiceren met onderstaande middelen.

- Een persoonlijke overdracht bij het halen om de overgang van de kinderopvang en het gezin zo goed mogelijk te laten verlopen.
- Jaarlijkse oudergesprekken waarin de ontwikkeling en het welbevinden van het kind en de wensen van ouders worden besproken. Het observatieformulier Welbevinden en Ontwikkeling vormt hiervoor de basis.
- Persoonlijke gesprekken die ouders op elk moment kunnen aanvragen.
- Het onderhouden van het digitale ‘ouderportaal’ waar belangrijke (nieuwe) informatie over activiteiten en over de buurt op staan en waar belangrijke informatie over het kind kan worden uitgewisseld.
- Het laten invullen van exitformulieren bij het verlaten van de groep, waardoor we weten wat we goed doen én wat we beter kunnen doen.
- Het regelmatig afnemen van een klanttevredenheidsonderzoek**.**

Oudercommissie

Conform de Wet kinderopvang is op elke locatie een oudercommissie ingesteld. De oudercommissies hebben adviesrecht ten aanzien van onder andere het pedagogisch beleid, het kwaliteitsbeleid en het voedingsbeleid. De oudercommissies komen minimaal viermaal per jaar bij elkaar.

Klachtenprotocol

SKZ heeft een uitgebreid klachtenprotocol. Hierin staat beschreven hoe te handelen wanneer een ouder een klacht heeft. Ouders kunnen dit protocol terugvinden op hun persoonlijke ouderportaal en op de website www.kinderopvangzoeterwoude.nl.

4.2 Samenwerking met school

Het volgen van welbevinden en ontwikkeling

SKZ heeft er samen met het onderwijs in Zoeterwoude voor gekozen om bij kinderen vanaf het moment dat ze binnenkomen tot 6 jaar een kindvolgsysteem toe te passen. Met dit (digitale) kindvolgsysteem kunnen de pedagogisch medewerkers, en de leerkrachten van de school, de verschillende ontwikkelingsgebieden van ieder kind afzonderlijk volgen. SKZ gebruikt het OVM tot het moment dat het kind naar school gaat. Daarna gaan wij over tot het gebruik van het Observatiesysteem Welbevinden en Ontwikkeling waarmee wij één keer per jaar gericht het welbevinden van onze 4-12 jarigen beschrijven. Daarnaast vragen we kinderen van acht jaar en ouder ook zelf hoe het met ze gaat en wat we kunnen doen om de BSO voor hen nog aantrekkelijker te maken. Aan de hand hiervan, en natuurlijk ook aan de hand van dagelijkse observaties en uitwisseling met ouders kunnen we zien wat elk kind nodig heeft en kunnen we zo nodig actie ondernemen.

Overdracht van kindgegevens tussen kinderopvang en school

Tijdens het eindgesprek, vlak voor het kind vier jaar wordt, heeft – met toestemming van ouders - de overdracht van de gegevens aan de basisschool plaatsgevonden. Met deze informatie kan de school rekening houden met het samenstellen van de groepen, de inzet van eventuele extra begeleiding en de specifieke behoeften van een kind.

Voor kinderen die extra zorg of aandacht behoeven en zowel op school als op één van onze BSO's zitten heeft SKZ afspraken gemaakt met de basisscholen in Zoeterwoude Rijndijk, Zoeterwoude Dorp en Stompwijk. Na toestemming van ouders kan het zijn dat de intern begeleider van de school en de pedagogisch coach van de SKZ contact hebben met elkaar en gegevens uitwisselen om hun handelen op elkaar af te stemmen. Zo ontstaat er een doorgaande lijn in de benadering van het kind.

4.3 Contacten met andere organisaties

Wanneer er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling of het welbevinden van een kind, wordt dit besproken met de pedagogisch coach die aandachtsfunctionaris is voor kinderen die eventuele extra aandacht of zorg behoeven.
In overleg met de ouders kan er dan een plan van aanpak worden opgesteld. Dit plan wordt regelmatig met ouders en medewerkers geëvalueerd en/of bijgesteld.
Wanneer de aandachtsfunctionaris zich zorgen blijft maken, zal zij de ouders motiveren om externe ondersteuning te zoeken en hen zo nodig helpen bij het leggen van contact met passende instanties.

Deze hulp (in de vorm van advies of extra ondersteuning in de groep) kan ingezet worden op de groep en/of elders plaatsvinden. De aandachtsfunctionaris is goed op de hoogte van de sociale kaart en heeft korte lijnen met bijvoorbeeld de professionals van het CJG en het Jeugd en Gezinsteam.

De sociaal-verpleegkundigen van de CJG's in Zoeterwoude en Stompwijk volgen alle kinderen van 0 tot 16 jaar. Voor kinderen met taalachterstand, psychosociale of medische problemen kunnen zij een VVE-indicatie afgeven waarna doorverwijzing plaatsvindt naar één van onze groepen. De ouders ontvangen een tegemoetkoming in de kosten, zodat er geen financiële belemmeringen zijn.

Meldcode Huiselijk geweld
In de kinderopvang wordt gewerkt met de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Minimaal één keer per jaar wordt tijdens team/werkoverleg aandacht besteed aan elementen van deze Meldcode. Bij vermoedens van kindermishandeling wordt de aandachtsfunctionaris ingeschakeld. Indien er aanleiding voor is, wordt er een melding gedaan bij Veilig Thuis.

Betrokkenheid bij de lokale gemeenschap
SKZ is betrokken bij de lokale gemeenschap. Wij benaderen partners en vice versa om samen te werken aan mogelijkheden om kinderen te stimuleren en uit te dagen. Zo werken we samen met het Sport- en cultuurstimuleringsfonds (om sport en cultuur ook mogelijk te maken voor kinderen van ouders met een kleine beurs), met lokale sportverenigingen, met de Voorleesexpress (bibliotheek Rijn en Venen) en Jong geleerd thuis gedaan van JES.

5.Borging van beleid en aandacht voor kwaliteit

Aandacht voor kwaliteit is vanzelfsprekend als het gaat om zo'n belangrijke taak als kinderopvang. De SKZ besteedt dan ook voortdurend aandacht aan kwaliteit. Natuurlijk voldoen wij aan de kwaliteitseisen die de overheid stelt. Denk aan het werken met gekwalificeerd personeel met zo mogelijk 3F-taalniveau, en een geldig actueel VOG. En we doen meer.

Scholing en intervisie

Elk jaar wordt er een scholingsplan opgesteld over een van de onderwerpen uit het pedagogische beleids- en werkplan. Om het jaar wordt er aandacht besteed aan kindermishandeling en de Meldcode Kindermishandeling via een thema-avond voor het personeel. Daarnaast zorgen wij ervoor dat de medewerkers hun EHBO-vaardigheden en -diploma up to date houden. Naast continue en collectieve scholing biedt de SKZ ook mogelijkheden voor individuele scholing.

In de team- en groepsvergaderingen komen de onderwerpen uit het pedagogische werkplan regelmatig aan de orde en worden al of niet bijgesteld als de praktijk daar om vraagt. Ook leren de medewerkers van elkaar door hun interacties met kinderen door middel van begeleide intervisie te bespreken.
In de dagelijkse overdracht die de pedagogisch medewerkers schrijven, worden collega`s goed op de hoogte gesteld van wat er zich die dag heeft afgespeeld. Zo ontstaat er een consistente begeleiding van de kinderen.
De clustermanager bezoekt regelmatig de groepen. Tijdens deze bezoeken observeert zij de medewerkers. Haar bevindingen worden gebruikt tijdens de teamoverleggen en de functioneringsgesprekken met de medewerkers.

Open aanspreekcultuur
In de groepsoverleggen worden medewerkers gestimuleerd tot het geven van feedback. Ook voor de andere medewerkers van SKZ (overhead) is het geven van feedback een aandachtspunt. Hiervoor wordt ruimte geschapen binnen de overleggen, die plaatsvinden op het kantoor. Ook wordt er in de groepsoverleggen uitgebreid stilgestaan bij de samenwerking. Daarnaast is de pedagogisch coach de vertrouwenspersoon binnen de organisatie voor personeelsleden die zorgen hebben over het handelen van een collega. Zij is ook aandachtsfunctionaris wat betreft de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. SKZ kent een gedragscode die opgenomen is in het kwaliteitshandboek. In de gedragscode staat dat pedagogisch medewerkers niet mogen oppassen bij klanten van SKZ. Jaarlijks wordt de gedragscode besproken in het groepsoverleg.

Bijscholing in seksueel misbruik en kindermishandeling
SKZ werkt volgens de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Hierover hebben alle medewerkers een bijscholing gehad. De aandachtfunctionaris zorgt voor een actuele Meldcode. Daarnaast wordt hier minimaal een keer per jaar in een teamoverleg over gesproken.

Evaluatie van interactievaardigheden

We vinden het belangrijk dat de medewerkers zich positief ontwikkelen en kunnen reflecteren op hun sterke- en te verbeteren punten als het gaat om de kwaliteit van hun pedagogisch handelen. Hiervoor gebruiken we de TINK[6] kijkwijzer interactie en taal en de TINK kijkwijzer Taal. De pedagogisch coach gebuikt Video Interactie Begeleiding om medewerkers te helpen hun interactievaardigheden verder te ontwikkelen.

Klanttevredenheidsonderzoek

[6] TINk: Taal- en Interactievaardigheden in de Kinderopvang, een training van Sardes om de 6 interactievaardigheden door middel van rijke taal te optimaliseren.

Regelmatig doen we een klanttevredenheidsonderzoek. De uitkomsten daarvan bespreken we met de clustermanagers en pedagogisch medewerkers van onze kinderopvang. Bovendien stellen we een plan op om de verbeterpunten uit te voeren.
Daarnaast streven we ernaar om de kwaliteit van onze locaties te meten met de NCKO-kwaliteitsmonitor. We observeren onder meer de ruimte en inrichting, en de speelgoedcollectie.

GGD-controle

Ieder jaar vindt er een GGD-controle plaatst. Aan de hand van standaard ijkpunten wordt bekeken of SKZ volgens de afspraken uit het Convenant Kinderopvang[7] functioneert. Het verslag van deze jaarlijkse inspectie vindt u op onze website. Daarnaast ligt er een gedrukt exemplaar op de locatie ter inzage.

[7] Convenant Kinderopvang is opgesteld door de MO-groep, Boink; belangenvereniging voor ouders en het ministerie van sociale zaken. Het convenant beschrijft de kwaliteit van de kinderopvang